

ВІСНИК

екологічного наукового та
науково-методичного центру
Криворізького державного
педагогічного університету

Випуск 7

Кривий Ріг
2011

Таким чином, в посушливих умовах індустріального міста краще використовувати полівидовий склад травосумішей, вони менш чутливі до несприятливих умов та не потребують постійного догляду. Тому газон травосуміші «Грін філд» ми рекомендуємо для використання на підприємствах, хвостових та шламосховищах, відвалах, териконах та інших об'єктах господарювання. Газонна трава сорту «Като» – більш вибаглива та чутлива до умов свого зростання та потребує регулярного догляду. Відповідно, її краще застосовувати в елементах класичного озеленення.

Література

1. Костенко І., Кулініч Н., Савосько В. Еколого-ботанічна характеристика газонів в умовах Криворіжжя // Вісник екологічного наукового та науково-методичного центру КДПУ – Кривий Ріг: «Видавничий дім», 2010. – В.6. – С.12-13.
2. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: Підруч. – Вид. 2-ге. – Львів: Світ, 2008. – 456 с.
3. Лакин Г. Ф. Биометрия. – М.: Высшая школа, 1990.- 352 с.
4. Лепкович И. П. Газоны. – СПб.: Издательство «ДИЛЯ», 2003 – 240 с.
5. Лихолат Ю. В. Еколого-фізіологічні особливості багаторічних дерноутворюючих злаків техногенних територій: монографія. – Дніпропетровськ: Вид-во дніпропетровського ун-ту, 1999. – 210 с.
6. Родин Л. Е., Ремезов Н. П., Базидевич Н. И. Методические указания к изучению динамики и биологического круговорота в фитоценозах. – Л.: Изд-во Наука, 1967. – 143 с.

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ ІМ. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

*О. А. Шаповал, Е. О. Євтушенко, Савосько В. М.
Криворізький державний педагогічний університет*

В наш час питання оптимізації міського середовища, як середовища проживання людини вкрай актуальне. Одним з найбільш ефективних засобів покращення цього середовища є озеленення. Проте високий ступінь дії негативних антропогенних факторів, які присутні на урбанізованих територіях, закономірно призводять до ослаблення рослин, зниження продуктивності, ураження хворобами та загибелі рослин. Тому так важливо та актуально дослідити сучасний стан деревних насаджень міський парків.

Мета дослідження — визначення екологічного стану провідних біогруп деревних насаджень парку ім. Б. Хмельницького та розробка заходів з його оптимізації.

Парк ім. Б. Хмельницького розташований у місті Кривий Ріг, Дзержинський район, в районі Соцміста, по правому берегу балки Південно-

Червоної. Площа парку ім. Б. Хмельницького становить 42 гектара [2]. Дендрофлора парку нараховує 27 видів, які відносяться до 26 родів та 21 родини.

Під час досліджень (2010 — 2011 рр.) ми опрацювали літературу та архівні матеріали, маршрутним методом дослідили видовий склад, умови місцезростання, екологічні та декоративні особливості провідних біогруп деревних насаджень парку. На основі цього уточнили курту парку ім. Б. Хмельницького, на яку нанесли план парку з архітектурними спорудженнями та з зеленими насадженнями.

Для дослідження екологічного стану провідних біогруп деревних насаджень парку нами було обрано дві ділянки: ділянка № 1 (на північ від водоймища) і ділянка № 2 (район спортивного клубу).

Оцінка життєвого стану дерев проводили за рекомендаціями В. А. Алексєєва з деякими змінами стосовно листяних деревних порід, відповідно до їх біологічних особливостей [1, 3].

Встановлено, що на ділянці № 1 знаходяться такі види дерев: Вишня степова (*Cerasus fruticosa*) — 5 шт, В'яз граболистий (*Ulmus carpinifolia*) — 8 шт, Ясен звичайний (*Fraxinus excelsior*) — 6 шт, Клен гостролистий (*Acer platanoides*) — 3 шт, Акація біла (*Robinia Pseudoacacia*) — 9 шт, Гледичія трьохколючкова (*Gleditschia triacanthos*) — 3 шт, Айлант найвищий (*Ailanthus altissima*) — 1 шт.

Водночас на ділянці № 2 знаходяться такі види дерев: Ясин звичайний (*Fraxinus excelsior*) — 6 шт, Акація біла (*Robinia Pseudoacacia*) — 6 шт, Горіх чорний (*Juglans nigra*) — 1 шт, Дуб звичайний (*Quercus robur*) — 4 шт, Тополя чорна (*Populus nigra*) — 2 шт.

В результаті визначення оцінки життєвого стану девер на досліджуваних ділянках було з'ясовано, що загальний життєвий стан деревостану ділянки № 1 становить 46 % (всього дерев — 35 шт., здорових — 4 шт., ослаблених — 8 шт., сильно ослаблених — 16 шт., відмираючих — 6 шт., сухих — 0 шт.), тобто деревостан обох ділянок оцінюється, як сильно ослаблений. Такий стан парку, це наслідок посушливого клімату та значного забруднення атмосфери шкідливими промисловими викидами.

Таким чином, парк ім. Б. Хмельницького потребує виконання планових ландшафтних та екологічних робіт по відновленню та збереженню зелених насаджень. Тому дуже важливим є своєчасно проводити обрізування крони та у боротьбі з фітохворобами відмираючи екземплярами дерев і вивозити рештки повалених стовбурів, які є осередком стовбурних гнилей. Також необхідно покращити вертикальну структуру парку шляхом збільшення числа і видів супутніх деревних порід. Це у свою чергу прискорить ріст головних порід, утвориться необхідна щільність насадження у верхньому ярусі, як наслідок, це сприятиме затіненню ґрунту і захисту його

від бур'янів. Такі заходи дадуть змогу парку більш ефективно використовувати абіотичні ресурси території.

Література

1. Алексеев В. А. Диагностика жизненного состояния деревьев и древостоев/ В. А. Алевсеев// Лесоведение. - 1989. - № 4. - С. 51 — 57.
2. Добровольський І. А. Стан вивчення наземних біогеоценозів у зв'язку з промисловим забрудненням середовища // Укр. Ботан. Журн. - 1987. - № 1. - С. 17 — 18.
3. Кулагин А. А. Древесные растения и биологическая консервация промышленных загрязнений/ А. А. Кулагин, Ю. А. Шагива. - М.: Наука, 2005. - 190 с.

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ В ХАРАКТЕРИСТИЦІ ЗАБРУДНЕННЯ ПЕСТИЦИДАМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПОТУЖНОГО ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ

А. Ю. Лисий¹, В. М. Барабан², Л. П. Распопова², В. М. Горзієва²

¹ДЗ «Тернівська районна санепідстанція міста Кривого Рогу»

²ДЗ «Криворізька міська санепідстанція», м. Кривий Ріг

Пестициди (ПЦ) застосовуються у все зростаючих кількостях як засоби хімічного захисту рослин і для збереження урожаїв.

За оцінкою ВООЗ, ПЦ є одним з найбільш небезпечних і поширених забруднювачів навколишнього середовища (НС). Як відомо, за застосування ПЦ нерідко доводиться платити високою ціною: забрудненням об'єктів НС, сільськогосподарської (СГД) продукції, кормів, порушенням екологічної системи в цілому і, як наслідок, погіршенням стану здоров'я населення (СЗН).

Незважаючи на те, що використання, наприклад, хлорорганічних ПЦ (ХОП) заборонене в Україні в 1970р., а з 1990р. повністю припинені постачання стійких ХОП, вони продовжують зберігатися в НС унаслідок їх високої стабільності і здатності накопичуватися в об'єктах НС і біосередовищах [1, 2]. Багаторічний досвід токсиколого-гігієнічного дослідження харчових продуктів (ХП) свідчить, що більше 80 % їх зразків містять залишкові кількості (ЗК) ХОП [3]. В зв'язку з цим проблема забруднення НС, особливо ґрунту, води, продуктів рослинництва ПЦ, насамперед стійкими ХОП, залишається актуальною і пріоритетною. Оскільки застосування ХОП в СГД при будь-якому рівні завантаження є критичним для СЗН, необхідно заборонити їх використання [4].

За даними Державної інспекції захисту рослин України, до найширше використовуваних ПЦ можна віднести близько 80 найменувань. Застосування ж більше 100 препаратів носить хаотичний характер, а близько 40 – дозволено як виняток, зважаючи на складну економічну ситуацію в країні. Залишається невирішеною проблема утилізації заборонених і непридатних для використання ПЦ [1].